

VU Research Portal

De Arabische lente en artikel 1F Vluchtelingenverdrag

Bolhuis, M.P.; van Wijk, J.

published in

Justitiële Verkenningen
2015

DOI (link to publisher)

[10.5553/jv/016758502015041003007](https://doi.org/10.5553/jv/016758502015041003007)

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Bolhuis, M. P., & van Wijk, J. (2015). De Arabische lente en artikel 1F Vluchtelingenverdrag. *Justitiële Verkenningen*, 41, 90-100. <https://doi.org/10.5553/jv/016758502015041003007>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

3 | 15

Justitiële verkenningen

Vluchtelingen in Europa

Verschijnt 6 maal per jaar • jaargang 41 • juli

Boom Juridische uitgevers

Wetenschappelijk Onderzoek- en
Documentatiecentrum
Ministerie van Veiligheid en Justitie

De Arabische Lente en artikel 1F Vluchtelingenverdrag

*M. Bolhuis en J. van Wijk**

Het aantal asielaanvragen in Nederland is de afgelopen jaren gestegen, van circa 15.000 in 2010 tot 26.000 in 2014.¹ Mede in het licht van ontwikkelingen in het Middellandse Zeegebied, ingegeven door de Arabische Lente, is er hernieuwde aandacht voor de vraag of zich onder deze asielzoekers personen bevinden die betrokken zijn geweest bij ernstige misdrijven, zoals internationale misdrijven en terrorisme. De opkomst van de Islamitische Staat (IS) en de asielinstroom uit landen als Syrië en Irak leiden ook, en wellicht nog sterker, tot de vraag of zich onder de instroom van asielzoekers uit deze landen personen bevinden die plannen hebben om in de toekomst terroristische aanslagen te plegen.² In antwoord op vragen van Kamerleden over het inreizen van potentiële terroristen verwees de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie naar artikel 1F van het VN Vluchtelingenverdrag (Vv) en de inspanningen die door de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) worden ondernomen om potentiële '1F'ers' te herkennen. Wanneer er ernstige vermoedens zijn dat een asielaanvrager betrokken is geweest

* Maarten Bolhuis MSc werkt bij het Center for International Criminal Justice (www.cicj.org) en is als promovendus verbonden aan de afdeling Strafrecht & Criminologie van de Vrije Universiteit te Amsterdam. Dr. mr. Joris van Wijk werkt bij het Center for International Criminal Justice (www.cicj.org) en is als universitair hoofddocent verbonden aan de afdeling Strafrecht & Criminologie van de Vrije Universiteit te Amsterdam.

1 Cijfers verkregen via CBS StatLine, zie <http://statline.cbs.nl>.

2 Zie bijv. vragen van Tweede Kamerleden van de VVD en de PVV; *Kamerstukken II* 2013/14, 19673, 1883; Kamerman & Blokker 2014.

bij het plegen van ernstige misdrijven, kan deze worden uitgesloten van de bescherming die het VN Vluchtelingenverdrag biedt.³

In dit artikel bespreken wij in algemene zin wat de relevantie van artikel 1F Vv is met betrekking tot de recentelijk verhoogde asielinstream en de 'Arabische Lente'. Meer specifiek beantwoorden wij de vraag in hoeverre verwacht kan worden dat de toepassing van artikel 1F Vv een geschikt middel is om potentiële IS-sympathisanten te signaleren en daarmee mogelijk de dreiging van toekomstige terroristische aanslagen weg te nemen. Het artikel is gebaseerd op een analyse van wetenschappelijke literatuur, jurisprudentie, Kamerstukken en beleidsstukken.

1F'ers in Nederland

Tussen 1992 en 2014 is artikel 1F Vv aan 920 personen tegengeworpen.⁴ Het aantal tegenwerpingen schommelt sinds 1997 rond de 30 per jaar, met de meest opvallende piek tussen 2000 en 2003 (Bolhuis & Van Wijk 2015), en een lichte stijging in 2014 (circa 50 tegenwerpingen).⁵ De top vijf meest voorkomende nationaliteiten onder deze asielzoekers zijn de Afghaanse, Iraakse, Turkse, Angolese en Iraanse. Een eerdere analyse door de auteurs van alle 1F-beschikkingen die in Nederland zijn genomen van 2000 tot 2010, laat zien dat op een totaal van 745 beschikkingen 448 betrekking hadden op individuen van de Afghaanse nationaliteit (Bolhuis & Van Wijk 2015). Behalve vanuit de relatief grote instroom van asielzoekers uit Afghanistan moet deze oververtegenwoordiging worden begrepen vanuit

3 Art. 1F van het Verdrag betreffende de Status van Vluchtelingen uit 1951 luidt: 'De bepalingen van dit Verdrag zijn niet van toepassing op een persoon ten aanzien van wie er ernstige redenen zijn om te veronderstellen, dat: (a) hij een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid heeft begaan, zoals omschreven in de internationale overeenkomsten welke zijn opgesteld om bepalingen met betrekking tot deze misdrijven in het leven te roepen; (b) hij een ernstig, niet politiek misdrijf heeft begaan buiten het land van toevlucht, voordat hij tot dit land als vluchteling is toegelaten; (c) hij zich schuldig heeft gemaakt aan handelingen welke in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties.' Deze bestuursrechtelijke bewijsdrempel is lager dan de strafrechtelijke bewijsdrempel, ondanks de verwijzingen naar strafrechtelijke instrumenten in bijv. sub (a). Op basis van art. C2/6.2.8.4 Vreemdelingencirculaire wordt beoordeeld of iemand 'weet heeft gehad of had behoren te hebben van het plegen van het betreffende misdrijf (knowing participation) en of hij op enige wijze hieraan persoonlijk heeft deelgenomen (personal participation)'.

4 *Kamerstukken II* 2013/14, 19637, 1808, p. 14; *Kamerstukken II* 2014/15, 19637, 1952.

5 *Kamerstukken II* 2014/15, 19637, 1952.

het categoriale uitsluitingsbeleid, op basis waarvan alle Afghaanse ex-(onder)officieren van de KhAD/WAD (de veiligheidsdienst ten tijde van het communistische regime) op basis van artikel 1F Vv van asiel werden uitgesloten. Van hen wordt kort gezegd aangenomen dat zij vanwege hun positie betrokken moeten zijn geweest bij misdrijven die onder artikel 1F Vv vallen. *De facto* wordt daarmee de bewijslast omgekeerd. Datzelfde geldt voor Afghanen die bepaalde posities hadden bij de Hezb-i-Wahdat (de Eenheidspartij) en de Sarandoy (politie).⁶ Ook hoge ambtenaren binnen de Iraakse veiligheidsdiensten en korporaals en niet-civiele leiders van de Sierra Leone RUF kunnen onder een categoriaal uitsluitingsbeleid vallen.⁷

Personen die op basis van artikel 1F Vv worden uitgesloten van asiel en subsidiaire bescherming hebben geen recht op een tijdelijke verblijfsvergunning. Daarmee wijkt het Nederlandse beleid af van bijvoorbeeld landen als Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen. In Nederland hebben van asiel uitgesloten personen slechts toegang tot basale medische zorg en rechtsbijstand. Daarnaast worden zij aangespoord Nederland te verlaten. Vanaf 2002 werden '1F'ers' ongewenst verklaard op basis van artikel 67 van de Vreemdelingenwet 2000 (VW 2000), hetgeen met zich meebrengt dat het individu Nederland in principe binnen 24 uur moet verlaten. Sinds de inwerkingtreding van de Terugkeerrichtlijn 2008/115 EG op 31 december 2011 wordt 1F'ers een terugkeerbesluit zonder vrijwillige vertrektermijn in combinatie met een 'zwaar' inreisverbod opgelegd, op basis van artikel 25 lid 1 Terugkeerrichtlijn in combinatie met artikel 66a VW 2000. Een zwaar inreisverbod geldt voor een periode van ten hoogste twintig jaar en kan alleen worden opgelegd wanneer iemand naar het oordeel van de minister van Veiligheid en Justitie een ernstige bedreiging vormt voor de openbare orde, de openbare veiligheid of de nationale veiligheid (art. 66a lid 4 VW 2000 jo. art. 6.5a lid 5 en 6 Vreemdelingenbesluit 2000).⁸ Kennelijk vormen 1F'ers naar het oordeel van de minister een dergelijke ernstige bedreiging.

Op deze uitgesloten individuen rust in de meeste gevallen een verplichting om Nederland te verlaten. Een deel van hen kan echter, om verschillende redenen, niet worden uitgezet naar het land van herkomst. Circa 30% van de 1F'ers kan niet worden uitgezet vanwege het

6 *Kamerstukken II* 2000/01, 19637, 553; *Kamerstukken II* 2002/03, 19637, 695.

7 *Kamerstukken II* 2003/04, 19637, 811; *Kamerstukken II* 2003/04, 19637, 829.

8 Een 'licht' inreisverbod wordt opgelegd voor ten hoogste vijf jaar.

zogenaamde refoulementverbod dat voortvloeit uit onder meer artikel 3 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM).⁹ Een artikel 3 EVRM-beleidsel heft voor de 1F'er echter niet de verplichting op om Nederland te verlaten. Hervestiging in een derde land is vaak geen optie, omdat weinig landen deze personen vrijwillig willen opnemen. 1F'ers voor wie een refoulementverbod geldt, bevinden zich dus in de paradoxale situatie dat zij Nederland moeten verlaten, maar in principe geen land hebben om naartoe te gaan. Deze situatie kan het beste worden omschreven als een juridisch 'limbo' en komt voort uit wat Reijven en Van Wijk (2014, p. 2) een 'fundamentele systeemfout' hebben genoemd: een gebrekkige harmonisering tussen het internationaal vluchtelingrechtelijk en mensenrechtelijk kader. Een artikel 3 EVRM-beleidsel is tijdelijk van aard; als de situatie in het land van herkomst voldoende verbetert, kunnen 1F'ers wel degelijk worden teruggestuurd. In de praktijk blijkt echter dat 1F'ers jarenlang in een limbo-situatie kunnen verkeren, met als gevolg grote persoonlijke problemen voor de individuen die het betreft en grote politieke problemen voor de bewindspersonen die verantwoordelijk zijn voor het migratiedossier.

1F'ers en de Arabische Lente

Met de verhoogde asielinstroom van met name Syriërs dient de vraag zich aan in hoeverre een nieuwe groep 1F'ers met een artikel 3 EVRM-uitzettingsbeleidsel 'in de maak' is. Sinds het begin van het conflict in Syrië zijn al bijna 4 miljoen Syriërs het land uit gevlucht. Hoewel met name omringende landen als Turkije, Jordanië en Libanon deze massale stroom vluchtelingen opvangen, bereiken ook steeds meer van hen Nederland. Waar het aantal eerste asielaanvragen door Syriërs in

9 Art. 3 EVRM stelt dat personen niet mogen worden onderworpen aan foltering of aan onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen. In een brief aan de Tweede Kamer meldt de staatssecretaris dat in 180 van 630 zaken in de caseload van de Dienst Terugkeer en Vertrek van 2007 tot 2013 sprake was van een art. 3 EVRM-beleidsel; dat zou neerkomen op een kleine 30%. Zie *Kamerstukken II* 2013/14, 19637, 1808, p. 16. Andere redenen waarom uitgesloten personen niet kunnen worden teruggestuurd, kunnen zijn dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens een 'interim measure' heeft opgelegd lopende een procedure, dat het terugzenden om medische redenen niet verantwoord is of omdat terugzenden het recht op familie- of gezinsleven, zoals vastgelegd in art. 8 EVRM, zou schenden.

2013 nog 2.673 bedroeg, is dat aantal in 2014 gestegen tot 9.475 (IND 2014, p. 3). Daarbovenop hebben nog 2.763 staatlozen een eerste asiel-aanvraag ingediend, volgens de staatssecretaris 'veelal Palestijnen die eveneens afkomstig zijn uit Syrië'.¹⁰ Hiermee is de instroom vanuit Syrië vele malen groter dan uit andere landen waar de Arabische Lente tot onrust en instabiliteit leidde. De instroom uit Irak is nog steeds significant (1.350 asielaanvragen in 2014), maar de instroom uit bijvoorbeeld Libië (sinds 2010 jaarlijks tussen 150 en 190 asielaanvragen) is aanzienlijk lager.¹¹

Gezien het uitbreken van de burgeroorlog in 2011 tussen gewapende oppositiegroepen en het leger van het Assad-regime, en de inmenging van IS in het conflict vanaf 2013, is het legitiem de vraag te stellen of zich onder de grote stroom vluchtelingen uit Syrië asielzoekers bevinden die op basis van artikel 1F Vv zouden moeten worden uitgesloten van asielbescherming. Daar waar tot en met 2013 slechts enkele Syrische asielaanvragers zijn uitgesloten op basis van artikel 1F Vv,¹² laten recente cijfers over 2014 zien dat ongeveer 40 zaken zijn voorgelegd aan de gespecialiseerde Unit 1F van de IND en dat daarvan in 10 gevallen 1F in eerste aanleg is tegengeworpen.¹³ Op een totaal van bijna 10.000 Syrische asielaanvragen in 2014 is 10 tegenwerpingen (0,1%) niet bijzonder veel. Ter vergelijking: het percentage asielzoekers dat tussen 1998 en 2007 1F kreeg tegengeworpen, was 0,3% (Van Wijk 2011, p. 319).

1F'ers en terrorismebestrijding

Geregeld wordt gesuggereerd dat radicale IS-strijders naar Nederland en andere West-Europese landen zouden worden gestuurd om zich daar onder de dekmantel van een vluchtelingenstatus te vestigen, om vervolgens terroristische aanslagen te plegen (zie bijv. Kamerman & Blokker 2014). De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft aangegeven dat de IND de ontwikkelingen met betrekking tot IS op de voet volgt en inzet op 'het ontwikkelen van nieuwe risicoprofielen en indicatorlijsten voor het herkennen van potentiële 1F'ers in de

10 *Kamerstukken II* 2014/15, 19637, 1948.

11 Cijfers verkregen via CBS StatLine, zie <http://statline.cbs.nl>.

12 *Kamerstukken II* 2013/14, 19637, 1808, p. 16.

13 *Kamerstukken II* 2014/15, 19637, 1952, p. 2.

instroom, het versterken van de informatiepositie, het meer inzetten op een EU-netwerk om informatie te delen en het delen van best practices' in het kader van het project 'Arabische Lente', voluit 'Arab Spring and beyond. Safeguarding the integrity and acceptance of international protection'.¹⁴

Onder de huidige omstandigheden van een voortdurende burgeroorlog waarin het aantal strijdende partijen groot is, ontwikkelingen elkaar in hoog tempo opvolgen en de veiligheidssituatie diplomatieke aanwezigheid niet toestaat, is het aannemelijk dat de informatiepositie van de IND, met name in de beginfase, kwetsbaar is geweest. In de loop der tijd zal er echter steeds meer informatie beschikbaar zijn gekomen die bij het opstellen van risicoprofielen van potentiële 1F'ers kan worden gebruikt. Het is echter de vraag in hoeverre het reël is dat de IND op basis van de informatie die zij verkrijgt en vergaart met toepassing van artikel 1F Vv potentiële terroristen zal signaleren en uitsluiten.

Ten eerste is het van belang te benadrukken dat artikel 1F Vv volgens de VN Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen geen instrument is om belangen van openbare orde en nationale veiligheid te waarborgen (UNHCR 2009, p. 8). Toepassing van artikel 1F Vv is primair bestemd voor personen die in het *verleden* misdrijven hebben gepleegd en dient ervoor om de integriteit van het asielsysteem te beschermen en geen 'veilige haven' te bieden aan vermoedelijke plegers van serieuze misdrijven. Als de IND een ernstig vermoeden heeft dat een aanvrager ooit actief is geweest voor IS of andere radicale groeperingen uit het Midden-Oosten, dan zou dit mogelijk tot 1F-uitsluiting kunnen leiden. Mocht de IND (slechts) een ernstig vermoeden hebben dat een asiel-aanvrager toekomstige terroristische plannen heeft, dan zal deze informatie in principe niet (kunnen) bijdragen aan het uitsluiten van asielbescherming. Wel kan deze informatie uiteraard worden gedeeld met de opsporings- of geheime diensten, die dan hun eigen vervolgotrajecten kunnen inzetten.¹⁵

Ten tweede blijkt dat de 1F-beschikkingen vrijwel altijd worden onderbouwd op basis van wat de aanvrager zelf heeft verklaard tijdens de asielgehoren, in combinatie met wat op basis van publiekelijk beschikbare bronnen en algemene ambtsberichten bekend is over de situatie

14 *Kamerstukken II* 2013/14, 19637, 1883, p. 25.

15 Uitsluiting van vluchtelingenbescherming is ook mogelijk wanneer misdrijven zijn gepleegd *na* het moment waarop asiel is aangevraagd, op basis van art. 33 lid 2 Vv.

in een land of een specifieke organisatie (Bolhuis & Van Wijk 2015). De meeste Afghaanse 1F'ers bijvoorbeeld, hebben zelf onomwonden verteld dat zij een hoge positie binnen de staatsveiligheidsdienst bekleeden. Zij namen schijnbaar aan dat dit hun asielaanvraag niet zou schaden. In combinatie met informatie uit een algemeen ambtsbericht over Afghanistan bleken hun uitslatingen echter wel tot 1F-uitsluiting te leiden. Als IS-sympathisanten doelbewust via de asielprocedure rechtmatig verblijf zouden trachten te verkrijgen, is het niet erg waarschijnlijk dat zij tijdens de gehoren hun werkelijke achtergrond zullen prijsgeven, laat staan dat zij informatie zullen delen die ertoe kan leiden dat zij als potentieel terrorist zouden kunnen worden aangemerkt. Daadwerkelijke identificatie van mogelijke terroristen door de IND is waarschijnlijk alleen mogelijk als de IND regelmatig relevante informatie van geheime diensten krijgt doorgespeeld. Of en in hoeverre dit het type informatie is dat via Europese partners wordt verstrekt of binnen het project Arabische Lente wordt vergaard, is echter de vraag. Het feit dat een woordvoerder van de IND onlangs aangaf dat tien recente 1F-zaken aanhangers van het Assad-regime betroffen (Kamerman & Blokker 2014), suggereert in ieder geval dat de IND vooralsnog niet in de eerste plaats mogelijke terroristen uit Syrië weet te signaleren.

Dat, voor zover bekend, tot nu vooral Assad-getrouwen zijn uitgesloten, betekent overigens geenszins dat het 1F-beleid daarmee niet nuttig zou zijn. Uit rapporten van de VN en mensenrechtenorganisaties als Amnesty International en Human Rights Watch blijkt dat Assads troepen en paramilitaire groepen zoals Shabiha zich zeer waarschijnlijk schuldig hebben gemaakt aan oorlogsmisdrijven, misdrijven tegen de menselijkheid en andere grove mensenrechtenschendingen, zoals het doden van kinderen, medisch personeel en ziekenhuispatiënten, marteling, willekeurige gevangenneming en het systematisch ontzeggen van voedsel en water en medische behandeling.¹⁶ Het is van het grootste belang dat personen die bij dergelijke misdrijven betrokken zijn geweest geen veilige haven kunnen vinden. Tegelijkertijd moet worden onderkend dat Assads regime feitelijk nog steeds aan de macht is, waarmee het voor de hand ligt dat de meeste Syriërs die recentelijk artikel 1F Vv hebben tegengeworpen gekregen niet de

16 Zie bijv. UN Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 3rd report to the Human Rights Council, A/HRC/21/50, 16 augustus 2012; Amnesty International 2012; Human Rights Watch 2012.

meest ideologisch gemotiveerde en hooggeplaatste Assad-getrouwen zijn. Het ligt meer voor de hand dat personen uit de lagere echelons van de Syrische overheid nietsvermoedend informatie prijsgeven die tot een 1F-uitsluiting kan leiden. Advocaten vertellen ons dat zij op dit moment bijvoorbeeld cliënten bijstaan die op basis van 1F dreigen te worden uitgesloten omdat zij als ambtenaar informatie over voertuiggegevens hebben gedeeld met de Syrische geheime dienst, omdat dit ertoe kan hebben geleid dat deze personen zijn gearresteerd en vervolgens kunnen zijn gemarteld door medewerkers van de geheime dienst.

Syrische 1F'ers, de Afghanen van 2025?

Uitgesloten 1F'ers uit Syrië kunnen voorlopig niet worden teruggestuurd. Ondanks het feit dat zij geen aanspraak kunnen maken op een (tijdelijke) verblijfsvergunning, verwachten wij dat zij, net zoals Afghaanse 1F'ers dat hebben gedaan, in veel gevallen voor lange tijd in Nederland blijven. Doorreizen naar andere landen is in principe namelijk niet mogelijk, omdat zij door middel van de Dublin-conventie kunnen worden teruggestuurd naar het land waar zij in eerste instantie asiel hebben aangevraagd. Syrische 1F'ers vormen daarmee in potentie een nieuwe substantiële groep illegale vreemdelingen die jarenlang in een limbosituatie in Nederland zal verblijven. Inspanningen die zijn gericht op het identificeren van potentiële 1F'ers, zoals het project Arabische Lente, zullen de omvang van deze groep in principe alleen maar vergroten. Het is belangrijk te realiseren dat de effecten van langdurig verblijf in een dergelijke uitzichtloze situatie bijzonder schrijnend kunnen zijn. Veel Afghaanse 1F'ers, van wie sommigen zich al bijna twintig jaar in Nederland bevinden, ervaren medische, psychische en sociale problemen (zie Reijven & Van Wijk 2014). Alhoewel strafrechtelijke vervolging van 1F'ers in principe mogelijk is op basis van universele jurisdictie, blijkt dit in de praktijk bijzonder weerbarstig. Ondanks het feit dat gespecialiseerde teams van de politie en het Openbaar Ministerie zijn opgericht, blijkt het in de praktijk zeer complex om 1F'ers uiteindelijk te vervolgen vanwege uitdagingen die inherent zijn aan het onderzoeken van misdrijven die lang geleden in een ver en ontoegankelijk land hebben plaatsgevonden (Bolhuis & Van Wijk 2015). Uitlevering naar Syrië met het oog op strafrechtelijke vervolging is op korte termijn ook niet waarschijnlijk, omdat dit een wel-

willende overheid vereist en een rechtssysteem dat in staat is om internationale misdrijven te vervolgen (Bolhuis e.a. 2014). Het is, met andere woorden, niet onaannemelijk dat iedere Syriër die op dit moment wordt uitgesloten in 2025 nog steeds als een niet-uitzetbare illegale veronderstelde oorlogsmisdadiger in Nederland verblijft.

Conclusie

In antwoord op vragen van Kamerleden over het inreizen van potentiële terroristen verwees de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie naar artikel 1F Vv en de inspanningen die door de IND worden ondernomen om potentiële 1F'ers te herkennen. Toepassing van artikel 1F Vv draagt naar verwachting echter niet veel bij aan het veiliger maken van Nederland. Toepassing van artikel 1F Vv is primair bestemd voor personen die in het verleden misdrijven hebben gepleegd en heeft tot doel de integriteit van het asielsysteem te beschermen en geen 'veilige haven' te bieden aan vermoedelijke plegers van serieuze misdrijven. Alhoewel het voor kán komen dat de IND via bijvoorbeeld de geheime dienst of andere instanties proactief geïnformeerd wordt over personen die asiel aanvragen, worden 1F'ers in de meeste gevallen geïdentificeerd op basis van informatie die zij tijdens het asielgehoor zelf geven. De kans is klein dat IS-sympathisanten tijdens asielgehoren over hun verleden of toekomstige terroristische plannen zullen vertellen. Ten aanzien van landen als Syrië is het aannemelijker dat relatief laaggeplaatste personen, die als soldaat of ambtenaar bij een repressief staatsapparaat werkzaam zijn geweest, op basis van artikel 1F Vv worden uitgesloten. Wanneer de situatie in Syrië niet verbetert – en er zijn geen aanwijzingen dat dit op korte termijn gebeurt – ligt het voor de hand dat zij langdurig in een limbosituatie terecht komen. Dit heeft niet alleen grote negatieve gevolgen voor de 1F'ers die het betreft, maar betekent ook dat elke 1F-uitsluiting van vandaag een politiek probleem voor de toekomst creëert.

Literatuur

Amnesty International 2012

Amnesty International, *Deadly reprisals. Deliberate killings and other abuses by Syria's armed forces*, 14 juni 2012.

Bolhuis & Van Wijk 2015

M.P. Bolhuis & J. van Wijk, 'Alleged war criminals in the Netherlands: Excluded from refugee protection, wanted by the prosecutor', *European Journal of Criminology* (12) 2015, afl. 2, p. 151-168.

Bolhuis e.a. 2014

M.P. Bolhuis, L.P. Middelkoop & J. van Wijk, 'Refugee exclusion and extradition in the Netherlands. Rwanda as precedent?', *Journal of International Criminal Justice* (12) 2014, afl. 5, p. 1115-1139.

Human Rights Watch 2012

Human Rights Watch, *Torture archipelago. Arbitrary arrests, torture, and enforced disappearances in Syria's underground prisons since March 2011*, 3 juli 2012.

IND 2014

Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), *Asylum trends. Monthly report on asylum applications in the Netherlands and Europe*, december 2014. Te raadplegen op: <https://ind.nl/Documents/Asylum%20Trends%20201412.pdf>.

Kamerman & Blokker 2014

S. Kamerman & B. Blokker, 'Zitten die "same bad Syrians" nu in de IJsselhallen?', *NRC Q* 15 oktober 2014. Te raadplegen op: www.nrcreader.nl/artikel/7083/zitten-die-same-bad-syrians-nu-in-de-ijsselhallen.

Reijven & Van Wijk 2014

J. Reijven & J. van Wijk, 'Caught in limbo: How alleged perpetrators of international crimes who applied for asylum in the Netherlands are affected by a fundamental system error in international law', *International Journal of Refugee Law* (26) 2014, afl. 2, p. 1-24.

UNHCR 2009

UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Statement on Article 1F of the 1951 Convention. Issued in the context of the preliminary ruling references to the Court of Justice of the European Communities from the German Federal Administrative Court regarding the interpretation of Articles 12(2)(b) and (c) of the Qualification Directive*, juli 2009.

Van Wijk 2011

J. van Wijk, 'Als vluchtelingen (mogelijk) daders zijn; 1F-uitsluiting van de asielprocedure en vervolging van oorlogsmisdrijven', *Tijdschrift voor Criminologie* (53) 2011, afl. 4, p. 310-327.

Relevante websites

Voor meer informatie over het onderzoek naar de toepassing van artikel 1F Vv dat wordt verricht aan het CICJ, zie <http://cicj.org/research/escaping-justice/>.